

Література

1. Пироженко Л. В. Автори перших популярних книг з історії України та їх творчий доробок (кінець XIX ст. – 20-ті рр. XX ст.). *Історія в школі*. 1998. № 9. С. 6-9.
2. Мисан В. О. Перші підручники з початкового курсу історії України. *Історія в школах України*. 1999. №1. С. 37-42.
3. Огнев'юк, В. Історична освіта в контексті сьогодення. *Світло*. 1996. № 1. С. 12-17.
4. Калініна Л. І. На шляху до взаєморозуміння: загальноєвропейський контекст шкільної історії. *Історія в школах України*. 1998. №1. С. 21-24.
5. Пометун. О. І. Методика навчання історії в школі. Київ. Генеза. 2005. 328 с.

Мейта Сергій Петрович,

вчитель історії та правознавства Обарівського ліцею Городоцької сільської ради Рівненського району Рівненської області

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ПРАВОЗНАВСТВА У ЗЗСО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Предмет «Основи правознавства» вивчається у 9 класі впродовж одного навчального року в обсязі 1 година на тиждень (35 годин). Зміст навчального предмета відповідає віковим особливостям учнівства і сучасним освітнім викликам.

У типовій освітній програмі для вивчення профільного предмета «Правознавство» для 10–11 класів передбачено 3 години на тиждень (105 годин). У програмі профільного рівня відсутній розподіл навчальних годин за розділами. У межах загальної річної кількості годин учитель / учителька самостійно визначає час для роботи над кожним розділом, темою програми, дбаючи про досягнення очікуваних результатів.

Окремим структурним складником навчальних програм є практичні заняття, спрямовані на формування в учнівства вміння практичного застосування набутих правових знань, окремих положень законодавства тощо. Кожне практичне заняття є тематичним і має певне змістове наповнення відповідно до контексту конкретної теми. На практичних заняттях доцільно застосовувати дослідницькі методи та метод проблемного викладу. Навчальну проблему та критерії оцінювання результатів роботи вчителю/вчительці слід визначати разом з учнями / ученицями [1].

Серед інформаційних ресурсів для проведення практичних занять, зокрема з акцентом на права людини, рекомендуємо використовувати напрацювання міжнародних організацій, таких як ООН, Рада Європи та ОБСЄ, які розміщено у відкритому доступі в мережі Інтернет.

У навчанні учнів/учениць правознавства потрібно застосовувати як поточне (формувальне), так і підсумкове оцінювання. Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження особистісного розвитку учнів / учениць, процесу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності, забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку особистості. При формувальному оцінюванні вчитель/вчителька може організувати самооцінювання та взаємооцінювання учнів/учениць. Підсумкове оцінювання – це тематичне, семестрове та річне.

Оцінювання навчальних досягнень учнів за результатами вивчення пропонованого змісту та навчальної діяльності пропонується за чинними критеріями оцінювання з курсу правознавства, беручи до уваги можливості формувального оцінювання [1].

Викладання навчальних предметів «Основи правознавства» у 9 класі та «Правознавство» для учнів 10–11 класів у 2024/2025 н.р. обумовлюється особливостями національної правової системи в умовах дії правового режиму воєнного стану та збройної агресії РФ проти України. Це потребує під час викладання загальних питань права врахування законодавчих змін, що пов'язані із введенням та продовженням дії воєнного стану, створенням правових умов для

підвищення обороноздатності держави, захисту національної безпеки і територіальної цілісності [2].

В умовах збройної агресії російської федерації проти України вкрай актуальним є вивчення міжнародного гуманітарного права. Основна увага під час вивчення тем курсу «Вивчаючи міжнародне гуманітарне право» має бути спрямована на розвиток соціальних та громадянських компетентностей, пов'язаних з ідеями гуманності, моралі, прав людини, верховенства права, справедливості, свободи, спроможності діяти як відповідальні громадяни, а також формування і розвиток комунікативних навичок, допитливості, емпатії, сприйняття ситуації невизначеності та багатозадачності, уміння конструктивно взаємодіяти іншими. У навчанні учнів / учениць правознавства особливу увагу варто приділити правам людини як наскрізному компоненту всіх навчальних предметів.

Література

1. Освітні практики із запобігання інфодемії, або Як не ізолюватися від правди. Навчальний посібник / За редакцією Волошенюк О., Євтушенко Р., Іванова В. Київ: АУП, 2020. 68 с.

2. Посібник «Як говорити про російсько-українську війну в школі. Уроки стійкості, боротьби та перемог». URL: http://edu-post-diploma.kharkov.ua/wpcontent/uploads/2023/12/War_ru_ua_05_12_compressed.pdf

3. Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році. URL: <https://mon.gov.ua/staticobjects/mon/uploads/public/66d/ffe/c4c/66dffec4c92d2958213439.pdf>